

Мировська К.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна

Будник О.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н.

ПРАВОВІ ФОРМИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ГРОМАДЯН

Законодавством України передбачено три форми землекористування громадянами та їх колективами, які здійснюються на підставі: отримання права приватної або колективної власності на землю; надання землі в користування; отримання земельної ділянки в оренду. Причому, користування землею землекористувачем та орендарем носить похідний і залежний характер, на відміну від користування землею, яке здійснюється на праві власності.

В законодавстві України існують такі правові форми права землекористування громадян:

1) право постійного користування земельними ділянками – право громадян володіти та користуватися земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку (відповідно до ч. 1 ст. 92 ЗК України).

Право постійного користування земельними ділянками є речовим правом виключного, постійного, первинного, оплатного характеру (оплатність є умовною, а отже плата вноситься у вигляді земельного податку). Моментом виникнення даного права на даний час є момент реєстрації державного акту на право постійного користування земельною ділянкою. З огляду на це, виглядають позбавленими належного механізму реалізації положення ч. 3 ст. 92 ЗК України, ст. 4 ЗУ «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» про можливість внесення права постійного користування до статутного капіталу публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування [2, с. 146].

2) оренда земельних ділянок – строкове, платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності (ст. 1 ЗУ «Про оренду землі», ст. 93 ЗКУ) [1].

Оренда землі є речовим правом виключного, строкового, оплатного

первинного або вторинного (суборенда) землекористування. Зазвичай оренда вважається зобов'язальним правом, проте у відповідності до законодавства України таке право є насправді речовим. Право оренди є абсолютним і характеризується «правом слідування». У зв'язку із цим логічною є вимога щодо державної реєстрації права оренди, проте, не логічним є надання праву оренди речового характеру, внаслідок чого воно практично перестало відрізнятися від емфітевзису та суперфіцію. Моментом виникнення права оренди землі на даний час є момент державної реєстрації договору оренди (ст.ст. 126, 202 ЗК України, ст. 18 ЗУ «Про оренду землі» [3, с. 90].

3) права землекористування, що виникли відповідно до нечинного нині законодавства, а діючим законодавством не передбачені.

У практичній діяльності виникають питання, чи зберігається право тимчасового користування землею (не на умовах оренди), набуто до набрання чинності ЗК України від 25.10.2001 року, який не передбачає існування тимчасового користування землею як окремого титулу. Слід наголосити, що п. 7 розділу X «Перехідні положення» ЗК України передбачає, що «... особи, що одержали у ... тимчасове користування, в тому числі на умовах оренди, земельні ділянки ... зберігають права на ці ділянки» [1].

4) права на чужі речі (земельні ділянки). До прав на чужі речі належить земельний сервітут (гл. 16 ЗКУ, гл. 32 ЦК України), емфітевзис (ст. 102-1 ЗК України, гл. 33 ЦК України), суперфіцій (ст. 102-1 ЗК України, гл. 34 ЦК України) [4].

5) право загального землекористування. Законодавством України дане право прямо не передбачене. У ЗК України містяться лише окремі вказівки на існування такого права, зокрема в ст.ст. 83, 84, де зазначається про «земелі загального користування» (право загального користування поширюється не лише на ці землі) [3, с. 150].

Таким чином, право загального землекористування є правом невиключного безстрокового безоплатного користування земельними ділянками для задоволення життєво необхідних потреб.

б) концесія земельних ділянок. Відповідно до ч. 2 ст. 94 ЗК України, земельні ділянки можуть надаватися у концесію, але лише у випадках, обумовлених законом. На сьогодні закон таких випадків не встановлює, і діє загальне правило ч. 1 ст. 94 ЗК України, за якою «для здійснення концесійної діяльності концесіонеру надаються в оренду земельні ділянки у порядку, встановленому цим Кодексом». Таким чином, на сьогодні концесія не є окремим різновидом права землекористування [1].

Проаналізувавши сучасний стан дотримання принципів землекористування, забезпечення прав та обов'язків суб'єктів землекористування можна дійти до висновку, що у цій сфері існує багато

проблемних питань, які потребують свого невідкладного вирішення. Завдяки оновленню адміністративного законодавства, а саме: внесення змін до переліку прав та обов'язків суб'єктів землекористування, встановлення платності землі, розширення договірної форми землекористувачів, використання виключно за раціональним призначенням земельних ресурсів – приводить до необхідності вироблення дієвого механізму раціонального використання, охорони земель та користування земельними ресурсами.

Література

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 12.03.2021).
2. Ріпенко А.І., Пащенко О.М. Земельне право України: навч. посіб. Київ: ВД «Дакор», 2016. 236 с.
3. Сліпченко О.І. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2016. 196 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 12.03.2021).

УДК 349.6 (043.2)

Нестеренко А.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ УКРАЇНЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Для багатьох із нас Європейський союз асоціюється не тільки із високим рівнем добробуту, а також і з чистим довкіллям. Дане дослідження є актуальне тим, що воно дасть змогу зрозуміти, як ставляться українці до довкілля, що вони роблять для того, щоб воно стало чистішим, які проблеми постають найгостріше та окреслити основні шляхи подолання даних проблем.

На сьогоднішній день проводиться велика кількість опитувань, які ставлять за мету дати відповідь на питання: яке ставлення громадянського суспільства до проблем довкілля, обов'язки, що виконує громадянин задля збереження і покращення навколишнього середовища та як визначають свою відповідальність громадяни у сфері екології. Дана робота буде цікава тим, що дасть змогу провести певну паралель між ставленням українського суспільства до екологічних проблем та ставленням до